

Kako Evropska Unija i Visoki predstavnik mogu pomoći Bosni i Hercegovini u njenoj integraciji

Prof. dr. Suad Kurtćehajić
Fakultet političkih nauka u Sarajevu

***Sažetak:** Evropska Unija može i mora pomoći Bosni i Hercegovini tako što bi joj olakšala uslove za prijem u njeno članstvo donošenjem posebnog zakona za njen prijem u Evropsku Uniju čime bi Bosna i Hercegovina uplovila u luku spasa, a velikodržavne koncepcije susjeda koje su razbijale Bosnu i Hercegovinu i koje bi htjele da joj vide kraj bi tim činom bile značajno oslabljene.*

***Ključne riječi:** Bosna i Hercegovina, Evropska Unija, Visoki predstavnik, Dejtonski ustav, Ius cogens, dodatne nadležnosti*

S obzirom na neodlučnost vodećih zemalja Evropske Unije tokom rata u Bosni i Hercegovini od 1992-1995 godine, često i opstrukciju posebno Velike Britanije i Francuske za vrijeme Miterana, sramnu ulogu holandskog bataljona u Srebrenici koji je prepustio Mladićevoj vojsci zonu koju su UN proglasile zaštićenom, te loša rješenja koja su Dejtonskim sporazumom učinila Politički sistem BiH u najvećoj mjeri nefunkcionalnim, kao i da su u njegovom kreiranju učestvovala članice Kontakt grupe od kojih su osim SAD-a, sve ostale bile iz Evrope (Njemačka, Velika Britanija, Francuska i Rusija) i osim Rusije ostale tri su članice Evropske Unije, postoji moralni dug Evropske Unije prema Bosni i Hercegovini da joj ponogne da ubrzano uđe u njeno članstvo. Također, vodeće zemlje Evropske Unije zajedno sa SAD-om trebaju dati podršku Visokom predstavniku, kako bi konačno dao tumačenje odredbe čl. III stav 5. Ustava BiH o dodatnim nadležnostima koje predstavljaju najveću integrativnu snagu za Bosnu i Hercegovinu. Niko osim Visokog predstavnika slovom Dejtona to ne može učiniti, a do sada se nijedan po tom za BiH krucijalnom pitanju nije očitovao. Na osnovu ove odredbe Visoki predstavnik može ustanoviti neograničen broj nadležnosti koji može pripasti državi Bosni i Hercegovini, čime bi je integrisao a istovremeno smanjio moć entiteta i mogućnost njenog cijepanja.

***Abstract:** The European Union can and must help Bosnia and Herzegovina by facilitation of the conditions for admission to its membership rapidly through enacting a special law for its admission to the European Union, which would help Bosnia and Herzegovina to “sail into the harbour of salvation”. In this way, great-neighbours concepts from the ones that wanted to destroy Bosnia and Herzegovina and see its end, would be significantly weakened.*

Given the reluctance of leading countries of the European Union during the war in Bosnia and Herzegovina during 1992-1995, there is a moral debt of the European Union to Bosnia and Herzegovina to support it to rapidly enter into its membership. We witnessed often obstructions, especially from the Great Britain and France during the Mitterrand's time, the shameful role of the Dutch battalion in Srebrenica, which left zone declared protected by the UN to Mladic's military. There were also poor solutions that, by the Dayton Agreement made political system of Bosnia and Herzegovina largely dysfunctional. There is the fact that in its creation participated members of the Contact Group where, apart from the USA, all others were from the Europe (Germany, UK, France and Russia); the other three are members of the European Union, except Russia.

Also the leading countries of the European Union along with the United States should support the High Representative to finally give the interpretation of the provisions of Article III, paragraph 5 of the BiH Constitution on the additional powers, which compose the largest integrative force of Bosnia and Herzegovina. By the Dayton, no one except the High Representative can use them but so far, none of them responded by that important issue for BiH. On the basis of this provision the High Representative can establish an unlimited number of competencies that could refer to the state of Bosnia and Herzegovina, which would integrate it and at the same time reduced the power of the entities and the possibility of its splitting.

***Keywords:** Bosnia and Herzegovina, The European Union, The High Representative, The Dayton Constitution, Ius cogens, additional powers*

UVOD

Bosna i Hercegovina je ušla u fazu koju bismo mogli nazvati pat pozicijom. Niti može naprijed niti su snage u manjem entitetu u ovom momentu dovoljno jake da je razbiju. Izlaz je gotovo nemoguće naći unutar Bosne i Hercegovine. Razlog tome jeste Dejtonski sporazum, koji je nametnuo Ustav Bosni i Hercegovini, kojim je prekinut ustavnopravni kontinuitet Bosne i Hercegovine i koji onemogućava da ona funkcioniše kao jedna normalna država.

Dejtonski mirovni sporazum je imao samo jedan kvalitet, koji se ogledao u okončanju rata u Bosni i Hercegovini i zaustavljanju daljih stradanja. Nažalost, kako vrijeme protiče sve se više uviđaju njegovi nedostaci.

Osnovni nedostatak Dejtonskog sporazuma je što je transformisao Bosnu i Hercegovinu u dva entiteta, a posebno omogućivši instaliranje manjeg entiteta pod nazivom Republika Srpska, čime su umjesto da budu kažnjene nagrađene one snage, koje su u Bosni i Hercegovini učinile teške zločine protiv čovječnosti uključujući i zločin genocida u Srebrenici. Time je učinjena povreda IUS COGENS norme, koja predstavlja imperativnu normu u međunarodnom pravu i čija povreda je osnov ništavosti svakog pa i Dejtonskog mirovnog ugovora. Paradoksalno je da je gotovo čitavo političko i vojno rukovodstvo Republike Srpske ili osuđeno ili se procesuiru pred međunarodnim tribunalom u Hagu, a da pritom njihovo djelo pod nazivom Republika Srpska, koje je utemeljeno na zločinu i genocidu nastavlja postojati.

Drugi nedostatak je što je u Dejtonu prekinut ustavnopravni kontinuitet Bosne i Hercegovine, jer je umjesto važećeg Ustava Republike Bosne i Hercegovine, našoj zemlji nametnut političkim autoritetom najačih zemalja svijeta i strana, koje nisu imale puni legitimitet za tu vrstu odluke novi Ustav Bosne i Hercegovine i to kao dio međunarodnog ugovora odnosno Aneksa 4, koji je neprimjeren prirodi Bosne i Hercegovine, ali i ustavnim dostignućima moderne Evrope. Tim ustavom su određeni konstitutivni narodi Bošnjaci, Srbi i Hrvati, koji su stavljeni na prvo mjesto pa tek onda građani Bosne i Hercegovine, čime je u odnosu na prethodnu ustavnost Bosne i Hercegovine, učinjena inverzija i involucija, jer je Ustav Republike Bosne i Hercegovine bio građanski, jer je u ustavnoj definiciji države Bosne i Hercegovine na prvom mjestu stavio građane Bosne i Hercegovine, pa tek onda njene narode.

Konstitutivne greške Dejtonskog ustava, ogledaju se u činjenici da se norme, koje onemogućavaju pripadnicima drugih naroda jednaku šansu za učešće u vlasti nalaze u koliziji sa ustavnom normom koja u članu II. stav 2 kaže da će se prava i slobode određene u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u njenim protokolima

direktno primjenjivati u Bosni i Hercegovini i da će imati prioritet nad svakim drugim zakonom.¹

Zbog tih greški Bosna i Hercegovina je presudom Suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci, dovedena u situaciju da izvrši promjenu ustavnih odredbi, kako bi se eliminisala diskriminacija nastala istim ovim Ustavom. Zbog načina odlučivanja u institucijama Bosne i Hercegovine već petnaest godina je kako ne može da se nađe rješenje za nešto što bi se u normalnim državama moglo riješiti za nekoliko dana ili najviše sedmica.

A onda je Evropska Unija kaznila Bosnu i Hercegovinu preusmjeravajući predpristupne fondove, koji su bili predviđeni za Bosnu i Hercegovinu u druge zemlje kao da Evropska Unija preko svojih najjačih zemalja Njemačke, Velike Britanije i Francuske nije u Dejtonu učestvovala u kreiranju nakaradnih rješenja za Bosnu i Hercegovinu.

Imajući u vidu i držanje pojedinih evropskih zemalja tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu, koja je bila više nego pasivna i održavala je samo humanitarni karakter ,dok je vojska Karadžićevih Srba, preuzevši gotovo cjelokupno naoružanje i infrastrukturu nekad zajedničke JNA ², vršila masovni progon, likvidacije, silovanja i zatiranja svega što nije srpsko i razbijala Bosnu i Hercegovinu, koju je evropska dvanaestorica priznala 6. aprila 1992 godine. Prema Bosni i Hercegovini, posebno se loše odnosila zvanična politika, prije svega Velike Britanije i Francuske u vrijeme Miterana. Njihovim nemiješanjem i onemogućavanjem američke inicijative da se ukine embargo na oružje jednoj zemlji, kojoj prijete nestanak i da se udari na teško oružje Karadžićevih Srba kako bi se koliko toliko uspostavila ravnoteža u naoružanju između protagonista ideje razbijanja Bosne i Hercegovine i nosilaca njenog očuvanja, koji su bili i pripadnici regularnih snaga Bosne i Hercegovine je jedna priznata zemlja dovedena do ruba postojanja. Onda, uz učesće Njemačke, Velike Britanije i Francuske uz Rusiju i pod pokroviteljstvom Sjedinjenih Američkih Država je napravljen međunarodni sporazum, koji je prihvatajući instaliranje entiteta pod nazivom Republika Srpska praktično legalizirao i nagradio nosioce politike, koji su sve zločine i napravili u ime te Republike Srpske. Tako je ta fantomska tvorevina dobila međunarodnu verifikaciju. Teško se je oteti utisku da to nije urađeno i zbog činjenice da najbrojniji bošnjački narod ne pripada hrišćanskoj civilizaciji. Jer nakon Nato udara od 30. avgusta 1995. godine prema pozicijama teškog naoružanja i komunikacionim sredstvima vojske tada takozvane Republike Srpske čitava Karadžićeva politika našla se pred slomom. Da je zapad htio taj bi slom i uslijedio i to je velika šteta, jer bi se time uspostavila moralna, pravna, božija i svaka druga pravda a snage koje su odgovorne za najveća stradanja u Evropi nakon Drugog svjetskog rata bile bi time kažnjene čime bi se jedna poštena poruka poslala svijetu da se takva politika ne isplati. Kad je već to propušteno u Dejtonu su se mogla postaviti puno

¹ Član II, stav 2. Ustava Bosne i Hercegovine. Ustav BiH, Aneks 4 (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

²Jugoslovenska narodna armija

bolja rjšenja za budućnost Bosne i Hercegovine a ne jednu prirodno unitarnu državu, koja je trebala imati više regiona bez etničkog predznaka i sa visokom decentralizacijom transformisati u državu sa dva entiteta od kojih jedan sa ratnim nazivom Republika Srpska što predstavlja opravdanje pokretačima agresije na Bosnu i Hercegovinu da trud nije bio uzaludan i da je Republika Srpska ratni plijen srpskog naroda i osnov budućeg razbijanja Bosne i Hercegovine o čemu pišu srpski akademici u svojim memorandmima od 2012. godine kako u Beogradu tako i u Banja Luci.

Događaji u Ukrajini i aneksija Krima od strane Rusije može biti pokazatelj Evropi da se takav scenario, ako se ne eliminišu pretpostavke unutar Bosne i Hercegovine , kao i snage koje u postojećim dejtonskim rješenjima vide mogućnosti za slično dešavanje može ponoviti što bi svakako ugrozilo interese zemalja Evropske Unije i njihovu geostratešku poziciju.

Zbog svega navedenog Evropa ima tri mogućnosti da ublaži grijeha prema Bosni i Hercegovini i omogući njeno normalno funkcionisanje i prosperitet, ali i da se zaštiti od mogućeg uticaja ruskog faktora na Balkanu i Bosni i Hercegovini.

Prva i najbolja mogućnost je da se pokrene ozbiljna politička akcija, kako bi se Dejtonski sporazum zamijenio novim međunarodnopravnim rješenjima. Zbog toga simbolički govoreći Dejton 2 ne bi trebao biti tabu tema a Dejtonski sporazum nepromjenljiva Biblija. Ako bi se Evropska Unija ozbiljno za to zauzela i tražila podršku SAD što bi svakako uslijedilo onda bi se za Bosnu i Hercegovinu mogla naći rješenja koristeći najveća evropska ustavotvorna i zakonodavna dostignuća. U Bosni i Hercegovini bi to naišlo na otpor onih snaga, koji rade na disoluciji Bosne i Hercegovine, ali taj otpor ne bi imao snagu, koja bi mogla spriječiti takav proces. Novim međunarodnim ugovorom treba prije svega Bosni i Hercegovini vratiti Ustav, koji će na prvo mjesto staviti njenog građanina. Time bi se Bosni i Hercegovini dao ustavnopravni okvir, koji bi omogućio svim građanima Bosne i Hercegovine jednaka prava i jednaku šansu. Iz Ustava Bosne i Hercegovine bi trebalo izbaciti sva rješenja, koja sadrže opcije, koje bi mogle dovesti Bosnu i Hercegovinu u probleme ili eventualni nestanak čime bi se usmjerila energija svih njenih građana i naroda ka izgradnji svoje države Bosne i Hercegovine kao najvažnijeg mjesta pod suncem, kako bi se ostvario ekonomski prosperitet zemlje što je osnovna suština postojanja svake države.

Druga mogućnost je da Evropska Unija promijeni svoje gledanje i prestane da pomaže Bosni i Hercegovini da preskoči ljestvicu, koja joj je postavljena jer je nemoguće preskočiti odnosno ispuniti ono što od Bosne i Hercegovine Evropska Unija traži zbog samih ustavnih rješenja koja su data u Dejtonu. U tom smislu Bosna i Hercegovina zaslužuje zbog svega onoga kroz što je prošla da joj Evropska Unija spusti ljestvicu i donese legislativu, koja će Bosni i Hercegovini omogućiti ubrzani prijem u Evropsku Uniju. Ulazak u okrilje Evropske Unije će samo po sebi oslabiti snage, koje rade na razbijanju Bosne i Hercegovine, a učinit će i da će postojanje entiteta unutar Bosne i Hercegovine biti marginalizirano.

Paralelno sa ovim treba raditi i na skraćenom ulasku Bosne i Hercegovine u NATO savez jer će to dodatno obeshrabrili snage, koje se nadaju nestanku Bosne i Hercegovine i ostvarenju svojih velikodržavnih koncepcija na njenom tlu.

Ako Evropska Unija iz bilo kog razloga ne bi prihvatila da djeluje u pravcu dva prethodna rješenja, ostaje treće, istina najnepovoljnije ali još uvijek moguće za spas Bosne i Hercegovine a ogleda u potpunom izvršenju Dejtonskog sporazuma a prije svega odredbi o dodatnim nadležnostima države Bosne i Hercegovine sadržanim u članu III. stav 5 . Dejtonskog ustava i snažnoj podršci Visokom predstavniku kao krajnjem tumaču civilnog dijela Dejtonskog sporazuma da se odredi i da tumačenje navedenih odredbi.

Naime, nadležnosti države Bosne i Hercegovine i odnosi između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta određene su članom III Ustava Bosne i Hercegovine.

U stavu 1. člana III stoji da su sljedeća pitanja nasljednost institucija BiH

- a) vanjska politika,
- b) spoljnotrgovinska politika,
- c) carinska politika,
- d) monetarna politika, kao što je predviđeno članom VII,
- e) finansiranje institucija i plaćanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine,
- f) imigracija, izbjeglice i azil,
- g) provođenje međunarodnih i međuentitetskih politika i regulacija krivičnih propisa, uključujući i odnose sa Interpolom,
- h) uspostavljanje i funkcioniranje zajedničkih i međunarodnih komunikacija,
- i) regulisanje međuentitetskog transporta,
- j) kontrola zračnog prometa.³

Entitetima su u nadležnost članom III stavom 3. date sve vladine funkcije i moći koje nisu izričito date u ovom ustavu institucijama Bosne i Hercegovine.⁴

Međutim nadležnost institucija Bosne i Hercegovine se ne iscrpljuje članom III stavom 1. jer su Ustavom Bosne i Hercegovine u članu III. stav 5 utvrđene dodatne nadležnosti. Tu stoji:

³Član III, stav 1. Ustava Bosne i Hercegovine. Ustav BiH, Aneks 4 (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

⁴Član III, stav 3. Ustava Bosne i Hercegovine. Ustav BiH, Aneks 4 (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

Bosna i Hercegovina će preuzeti nadležnost za takva pitanja o kojima se entiteti slože; koje su u skladu sa Aneksima 5-8. Opšteg okvirnog sporazuma; ili koje su potrebne da se očuva suverenitet, teritorijalni integritet, politička nezavisnost i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine, u skladu sa raspodjelom odgovornosti među institucijama Bosne i Hercegovine. Dodatne institucije mogu biti uspostavljene prema potrebi kako bi vršile ove nadležnosti.⁵

Slovom Dejtona predviđeno je da će Bosna i Hercegovina preuzeti nadležnost za sva pitanja o kojima se entiteti slože. Dakle teorijski entiteti bi sve svoje ovlasti mogli ako bi htjeli prebaciti na državu Bosnu i Hercegovinu. U sadašnjim okolnostima bilo kakvo prebacivanje izgleda nerealno. Posebno politika manjeg entiteta u kojoj su prisutne jake snage koje priželjkuju podjelu Bosne i Hercegovine nisu spremne ni na kakve dogovore po ovom pitanju. Međutim odredba o dodatnim nadležnostima se ne iscepljuje sa pomenutom mogućnošću jer u tekstu odredbe dalje stoji da će Bosna i Hercegovina preuzeti nadležnost i za takva pitanja koja su u skladu sa Aneksom 5-8. Shodno tome posebno se izdvajaju pitanja koja su regulisana Aneksima 6 i 7 a odnose se na ljudska prava te povratak izbjeglih i raseljenih lica. Ovom odredbom ta pitanja su data u nadležnost državi Bosni i Hercegovini.

Najvažniji dio odredbe o dodatnim nadležnostima, čija bi striktna implementacija omogućila integraciju države Bosne i Hercegovine i oslabila moć entiteta jeste da će Bosna i Hercegovina preuzeti nadležnosti koje su potrebne da se očuva suverenitet, teritorijalni integritet, političku nezavisnost i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine.

Pošto je formulacija postavljena u formi pravnog standarda potrebno je da se da odgovor na pitanje šta sve treba dati u nadležnost državi Bosni i Hercegovini da bi se očuvala njena suverenost, njen teritorijalni integritet, politička nezavisnost kao i međunarodni subjektivitet. Koje bi nadležnosti zadovoljile ovu formulaciju. Odgovor na ovo pitanje može dati samo Visoki predstavnik, jer u Aneksu 10 koji govori o Civilnoj implementaciji Mirovnog sporazuma u članu V stoji da je Visoki predstavnik konačni organ na terenu vezano za tumačenje ovog sporazuma o implementaciji mirovnog rješenja.⁶

Na žalost mora se konstatirati da iako su neki koristili mogućnosti ove odredbe nijedan Visoki predstavnik od 1995. godine do danas nije dao tumačenje ove odredbe.

Ako imamo u vidu da je u Aneksu 10 u članu I stav 1. predviđena obaveza strana pored ostalog i u pogledu uspostavljanja političkih i ustavnih institucija u BiH, te da je u stavu 2. istog člana predviđeno imenovanje Visokog predstavnika kako bi pomogao i

⁵Član III, stav 5. Ustava Bosne i Hercegovine. Ustav BiH, Aneks 4 (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

⁶Aneks 10, član V (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

mobilizirao sve što je potrebno da bi se realizirao civilni aspekt Dejtonskog sporazuma⁷ onda je potrebno istaći da uspostava institucija države Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od njegovih najvažnijih segmenata. Ali dok se ne protumači i ne primijeni odredba o dodatnim nadležnostima, kojima bi se proširila nadležnost institucija Bosne i Hercegovine predviđena taksativno navedenim nadležnostima u članu III st 1. proces uspostavljanja institucija Bosne i Hercegovine nije okončan.

Visoki predstavnik se ne može zaklanjati u pogledu ove mogućnosti ni iza koga. Ne može se pozivati na nedostatak političke volje vodećih zemalja svijeta. Ne može se pozivati ni na nedostatak podrške Vijeća za implementaciju mira jer to tijelo nije predviđeno Dejtonskim sporazumom. Ono je 09. decembra 1995. godine formirano na ministarskoj konferenciji u Londonu dakle nekoliko dana prije potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma u Parizu 14. decembra 1995. godine. Uspostavljeno je, kako bi se pomoglo Visokom predstavniku u njegovoj aktivnosti. Predviđeno je da se na njegovom čelu nalazi Visoki predstavnik.

Vijeće za implementaciju mira je formiralo svoj Upravni odbor kojeg čine predstavnici Kontakt-grupe (Francuske, Njemačke, Velike Britanije, Rusije i SAD) prošireni sa predstavnicima Italije, Japana, Predsjedništvom Evropske unije, Evropske Komisije i Organizacije islamskih zemalja. Upravni odbor je zadužen za informisanje PIC o provođenju Sporazuma, da daje smjernice za rad Visokom predstavniku, da se u tom smislu ima sastajati jednom mjesečno, te da može, prema potrebi, formirati radne grupe.⁸

Vijeće za implementaciju mira je odigralo značajnu ulogu u davanju smjernica za rad Visokom predstavniku, a posebno svojim zaključcima donesenim na zasjedanju u Bonu 10. 12. 1997. godine, kojim su precizirana i proširena ovlašćenja Visokog predstavnika.⁹

Ono je zaista pomoglo Visokom predstavniku, ali Vijeće za implementaciju mira nije moglo ništa da uradi na što nije ovlašćeno Dejtonskim sporazumom tako da i Bosne ovlasti nisu ništa drugo nego primjena odredaba Ustava BiH o dodatnim nadležnostima i odredaba Aneksa 10 koji predvića mobilizaciju svega što je potrebno od Visokog predstavnika kako bi se realizirala implementacija Civilnog dijela Dejtonskog sporazuma. Tako su Vijeće za implementaciju mira i Visoki predstavnik tumačili Dejtonski sporazum u njegovoj primjeni.

⁷Aneks 10 , član I st. 1 i 2. (1996), Dejtonski mirovni sporazum, proširano izdanje, JP NIO „Službeni list R BiH“, Sarajevo.

⁸Duvnjak, N. (2004) Ogleđi o Dejtonskoj Bosni I Hercegovini, Sarajevo, “Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu”, str 225

⁹Isto.

Međutim potrebno je da Visoki predstavnik uz pomoć svog ureda, pa i Vijeća za implementaciju mira ako treba konačno da tumačenje odredbe o dodatnim nadležnostima i donese shodno tumačenju odluku kojoj bi se Bosni i Hercegovini pored taksativno navedenih nadležnosti dalo i sve ono što je potrebno kao što je rečeno da se očuva njen suverenitet, teritorijalni integritet, politička nezavisnost i međunarodnopravni suverenitet Bosne i Hercegovine. To može biti deset, dvadeset, trideset ili više novih nadležnosti Bosne i Hercegovine ali njima se mora zadovoljiti klauzula o dodatnim nadležnostima.

Visoki predstavnik, uprkos tome što je to njegova obaveza ništa ne preduzima i vjerovatno ni neće po tom pitanju tako da je obaveza cjelokupne nauke da ga na to podsjeća a političara da ovu temu stalno drže aktuelnom i da vrše pritisak na Visokog predstavnika i međunarodnu zajednicu, kako bi se ova odredba implementirala.

Potpuna primjena ove odredbe bi ojačala državu Bosnu i Hercegovinu, smanjila entitetsku moć i značaj i time entitete učinila onim što oni doista jesu entiteti a ne nikakve federalne jedinice. Time bi Visoki predstavnik i međunarodna zajednica od koje bi on očekivao podršku za tumačenje i implementaciju odredbe o dodatnim nadležnostima uvele Bosnu i Hercegovinu u luku spasa.

LITERATURA

1. Duvnjak, N. (2004) Ogladio Dejtonskoj Bosni i Hercegovini, Sarajevo, "Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu".
1. Grupa autora, (1974) Uporedni pregled republičkih i pokrajinskih ustava. Beograd : "Institut za uporedno pravo".
2. Grupa autora, (1991) Izvori velikosrpske agresije. Zagreb: "Školska knjiga".
3. Imamović, M. (1997) Historija Bošnjaka. Sarajevo: Izdavačko preduzeće „Preporod“.
4. Ibrahimagić, O. (2008) Politički sistem Bosne i Hercegovine. Sarajevo: izdavač „autor“.
5. Ibrahimagić, O. (1998) Državno-pravni razvitak Bosne i Hercegovine. Sarajevo: izdavač „Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca“
6. Ibrahimagić, O. (1997) Državnost i nezavisnost Bosne i Hercegovine. Sarajevo: izdavač „Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca“.
7. Ibrahimagić, O. (1999) Supremacija Bosne i Hercegovine nad entitetima. Sarajevo: izdavač „Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca“.
8. Ibrahimagić, O. (2005) Državno uređenje Bosne i Hercegovine. Sarajevo: izdavač „autor“.
9. Ibrahimagić, O., Kurtćehajić, S. (2002) Politički sistem Bosne i Hercegovine 2. Sarajevo: "Magistrat".
10. Jović, B. (1996) Poslednji dani SFRJ: izvod iz dnevnika, 2. Izdanje. Kragujevac: izdavač "Prizma".
11. Kadrijević, V. (1993) Moje viđenje raspada-vojska bez države. Beograd: izdavač "Politika".

12. Kurtćehajić, S., Ibrahimagić, O. (2007) Politički sistem Bosne i Hercegovine 3. Sarajevo: izdavač „autori“.
13. Trnka, K. (2000) Konstitutivnost naroda. Sarajevo: izdavač „Vijeće kongresa bošnjačkih intelektualaca“.
14. Silber, L. i Little, A. (1996) Smrt Jugoslavije. Opatija: “Otokar Keršovani”.
15. Ustav BiH (Aneks 4), (1996) Dejtonski mirovni sporazum broširano izdanje. Sarajevo: izdavač „JP NIO Službeni list RBiH“.
16. Sućeska, A. (1995) Državno-pravni razvitak Bosne i Hercegovine. Sarajevo: izdavač „Fakultet kriminalističkih nauka“.
17. Mesić, S. (1994) Kako je srušena Jugoslavija. Zagreb: izdavač "Mislavpress".